Examination October 2020

B.A. T.Y. (Sem-V)

1227 Marathi (Opt.) -X Bhasha Vidnyan

Time: One Hour **Max. Marks: 25**

Insturctions:

- Solve any 25 questions from Q1 to Q30

1 ध्वनियुक्त भाषा निर्माण होण्यापूर्वी मनुष्य संदेशनासाठी कोणती भाषा वापरत होता?

(A)हावभावाची भाषा (B)लिपी भाषा (C)प्रमाण भाषा (D)संगणक भाषा

2 मानवाची भाषा अनुवंशिक नसते तर मानवेत्तर प्राण्यांची भाषा अनुवंशिक असते, ही विधाने कशी आहेत?

(A)पहिले विधान चूक आहे, दुसरे विधान बरोबर आहे. (B)पहिले विधान बरोबर आहे, दुसरे विधान चूक आहे. (C)दोन्ही विधाने चूक आहेत. (D)दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.

3 भाषा ही ध्वनीरचनांच्या संकेतीकरणावर आधारलेली संज्ञापन प्रणाली आहे, अशी भाषेची व्याख्या कोणी केली?

(A)ना.गो.कालेलकर (B)कृ. पां. कुलकर्णी (C)र. बा. मंचरकर (D)अंजली सोमण

4 भाषा अभ्यासक ‘लेनर्ड ब्लूमफिल्ड’ हे कोणत्या देशाशी संबंधित आहेत?

(A)इंग्लंड (B)अमेरिका (C)फ्रान्स (D)जपान

5 जगातील कोणत्याही भाषेची स्वन संख्या साधारणत: किती असते?

(A)170-270 (B)70-170 (C)30-70 (D)1-20

6 भूतकाळ, भविष्यकाळ आणि वर्तमानकाळ तथा न पाहिलेल्या प्रदेश अथवा दूरच्या प्रदेशाबद्दल भाषा माध्यमाद्वारे विनिमय साधता येतो, हे भाषेचे खालीलपैकी कोणते लक्षण आहे?

(A)यादृच्छिकता (B)विशिष्टता (C)स्थल-कालातीतता (D)निर्मितीशीलता

7 मानवी मुखातून बाहेर पडलेल्या व भाषेत वापरल्या जाणाऱ्या ध्वनींना काय म्हणतात?

(A)अक्षर (B)चिन्ह (C)वर्ण (D)स्वन

8 ज्या स्वनांचा उच्चार करताना दोनही ओठांचे साहाय्य होते, त्या स्वनांना काय म्हणतात?

(A)तालव्य स्वन (B)दन्त्य स्वन (C)मूर्धन्य स्वन (D)ओष्ठ्य स्वन

9 ‘र’ हा स्वन कोणत्या प्रकारात मोडतो?

(A)घर्षक स्वन (B)स्पर्श स्वन (C)कंपित स्वन (D)स्पर्श स्वन

10 खालीलपैकी कोणता ‘अनुनासिक स्वन’ आहे?

(A)न (B)ट (C)द (D)य

11 खालीलपैकी कोणता स्वन मराठी शब्दांच्या प्रारंभी येत नाही?

(A)य (B)ज (C)ळ (D)स

12 खालीलपैकी कोणता ‘स्वरस्वन’ आहे?

(A)अ (B)ण (C)य (D)व

13 ‘विद्यार्थी’ या शब्दात किती रूपिका आहेत?

(A)चार (B)तीन (C)दोन (D)एक

14 खालीलपैकी कोणते ‘घर्षक व्यंजन’ आहे?

(A)ख (B)ल (C)श (D)ज

15 स्वनिमाचे मुख्य प्रकार किती आहेत?

(A)एक (B)दोन (C)तीन (D)चार

16 खालीलपैकी कोणते ‘अर्धस्वर’ आहेत?

(A)अ,आ (B)इ,ई (C)उ,ऊ (D)य,व

17 स्वनिम संख्या मर्यादित ठेवणे, या भाषा तत्वास काय म्हणतात?

(A)काटकसरीचे तत्व (B)सामाजिक तत्व (C)व्यावहारिक तत्व (D)ध्वनीसमयतेचे तत्व

18 अक्षरावर अथवा शब्दावर विशिष्ट पद्धतीने केलेल्या ‘आघाता’स काय म्हणतात?

(A)अवधी (B)बलाघात (C)सीमासंधी (D)सुरावली

19 ध्वनी उच्चारणाला लागणारा काळ कमी-अधिक असणे, यास काय म्हणतात?

(A)अवधी (B)बलाघात (C)सीमासंधी (D)सुरावली

20 ‘नाशिक-नासिक’, ‘सीताफळ-सिताफळ’, ही कोणत्या विनियोगाची उदाहरणे आहेत?

(A)व्यवच्छेदक विनियोग (B)पूरक विनियोग (C)मुक्त विनियोग (D)वरीलपैकी नाही

21 मानवी मेंदूमध्ये भाषा संपादन करण्याचे जे सामर्थ्य असते, त्यास काय म्हणतात?

(A)भाषिक क्षमता (B)आनुवंशिक क्षमता (C)अंगिक क्षमता (D)वरीलपैकी नाही

22 रुपिमाचे लेखन करण्यासाठी खालीलपैकी कोणता ‘कंस’ वापरला जातो?

(A)चौकोनी कंस (B)गोल कंस (C)त्रिकोणी कंस (D)महिरपी कंस

23 मूळ शब्दांना जे प्रत्यय लागून येतात, त्यास काय म्हणतात?

(A)कार्यकारक रूपिम (B)आशयबोधक रूपिम (C)मिलन रूपिम (D)मुक्त रूपिम

24 वाक्यात स्वतंत्रपणे येणाऱ्या रुपिकांना काय म्हटले जाते?

(A)मध्य रूपिका (B)बद्ध रूपिका (C)मुक्त रूपिका (D)वरीलपैकी नाही

25 ‘विद्यार्थी’ या शब्दात किती रूपिका आहेत?

(A)एक (B)दोन (C)तीन (D)चार

26 'शून्य रूपिकांतर' ही संकल्पना कोणी मांडली?

(A)मो. के. दामले (B)दादोबा पांडुरंग (C)विष्णुशास्त्री चिपळूणकर (D)पाणिनी

27 'अहिराणी' या बोलीभाषेसाठी कोणता पर्यायी शब्द योजिला जातो?

(A)खानदेशी (B)मराठवाडी (C)कोकणी (D)वऱ्हाडी

28 प्रमाणभाषा शिक्षणाचे माध्यम असते तर बोली भाषा शिक्षणाचे माध्यम नसते, ही विधाने कशी आहेत?

(A)पहिले विधान चूक आहे, दुसरे विधान बरोबर आहे. (B)पहिले विधान बरोबर आहे, दुसरे विधान चूक आहे. (C)दोन्ही विधाने चूक आहेत (D)दोन्ही विधाने बरोबर आहेत

29 भाषा ही एक सामाजिक संस्था आहे, हे विधान _____आहे?

(A)बरोबर (B)चूक (C)अंशतः चूक (D)अंशतः बरोबर

30 'ऊन', 'हून' हे कोणत्या विभक्तीचे प्रत्यय आहेत?

(A)तृतीया (B)चतुर्थी (C)पंचमी (D)षष्ठी